

Importanța cunoașterii speciilor din ecosisteme pentru analiza stării mediului

În cadrul biologiei ca disciplină fundamentală de studiu pentru elevi, ecologia suscită din ce în ce mai mult interes, cu tot ce implică, pornind de la cunoașterea ecosistemelor, a speciilor și relațiile acestora atât cu mediul de viață dar și cu omul, efectele acțiunii umane, rolul unor specii ca indicatori, căile de protecție.

Menținerea stării de conservare a habitatelor naturale reprezintă una din premisele esențiale ale întregului concept care are în centru sistemul de arii protejate Natura 2000 în Europa. Este însă extrem de dificil pentru nespecialiști să aprecieze acest aspect, în lipsa unor date care să rezulte din studii științifice.

Există însă și o altă cale și anume utilizarea unor specii caracteristice unor anumite tipuri de habitate, a căror prezentă sau absență poate da indicii de bază despre starea de conservare. Astfel, există specii care nu pot supraviețui decât în habitate extrem de bine conservate, care au o structură intactă atât a rețelelor cât și a lanțurilor trofice. Prezența unor specii din această categorie indică în mod clar habitate aflate în stare optimă de conservare. Pe de altă parte, există specii care apar în general în habitate antropizate, caracterizate printr-o pondere mare a speciilor de plante introduse de om sau printr-un pășunat excesiv. Chiar în lipsa unor indicii vizibile, prezența unor specii din această categorie indică un habitat a cărui stare de conservare fost alterată de intervenția umană.

De exemplu, prezenta în număr mare a speciilor de lepidoptere *Aglais urticae* și *Vanessa cardui* – ambele specii de talie mare, ușor de identificat, indică un grad de conservare relativ scăzut. Ambele se dezvoltă în stadiul larvar pe plante ruderale, care apar în imediata apropiere a localităților umane, pe soluri degradate prin aportul suplimentar de nitrați. Chiar dacă adulții sunt buni zburători, ei apar în număr mare numai acolo unde larvele au hrană din abundență, adică în zonele unde de regulă se pășunează cu efective mari de animale.

Pe de altă parte, speciile de coleoptere xilofage – *Lucanus cervus*, *Cerambyx cerdo*, *Panaxia quadripunctaria* sau speciile de reptile și păsări de pradă apar numai în habitate bine conservate. Identificarea unor astfel de specii acestor specii pe teritoriul ecosistemelor indică faptul că, în ciuda impactului antropic din zonele de stepă și silvostepă limitrofe, încă există habitate aflate în stare bună de conservare.

Astfel de exemple pot fi folosite cu succes în fața elevilor pentru a demonstra rolul speciilor de acest tip, denumite specii indicatoare.

Prof. Ilie(Avram) Luminita

Liceul "Dimitrie Cantemir" Babadag

